

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATSISAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-113/2020

2020 m. rugpjūčio 28 d. Nr. KT151-A-S140/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvarstė pareiškėjos [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-113/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėja prašo ištirti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.54 straipsnio 1–5 dalių atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23, 29 straipsniams, konstituciniam teisingumo principui.

2. Iš pareiškėjos prašyme ir jo prieduose pateiktos informacijos nustatytos šios aplinkybės.

2.1. Pareiškėja 2010 m. gegužės 17 d. sudarė paskolos sutartį su fiziniu asmeniu, pagal kurią šis fizinis asmuo pareiškėjos nuosavybėn perdavė nurodytą pinigų sumą ir pareiškėja įsipareigojo šią pinigų sumą gražinti iki 2010 m. birželio 17 d., o laiku jos negražinus įsipareigojo mokėti 0,2 proc. delspinigių už kiekvieną sutarties neįvykdymo dieną. Pareiškėjai nustatytu terminu negražinus paskolos sumos, fizinis asmuo (kreditorius) kreipėsi į Klaipėdos miesto apylinkės teismą dėl paskolos sutarties nevykdymo. Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2010 m. spalio 20 d. sprendimu iš pareiškėjos priteista sumokėti kreditoriui dėl paskolos sutarties nevykdymo susidariusią skolą, delspinigius, procesines palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas.

2.2. Pagal Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2010 m. gruodžio 28 d. išduotą vykdomąjį raštą iš pareiškėjos nuo 2011 metų priverstinai išieškomos Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2010 m. spalio 20 d. sprendimu kreditoriui priteistos sumos. Antstolės 2013 m. balandžio 16 d. ir 2013 m. birželio 18 d. patvarkymuose atitinkamai konstatuota, kad iš pareiškėjos išieškota visa skola

ir nurodyta likusi išieškoti delspinigių suma. Tačiau nustačius, kad iš pareiškėjos pajamų išskaičiuojamos įmokos pirmiausia buvo skiriamos skolai, o ne delspinigiams ir palūkanoms dengti, 2019 metais priimti nauji antstolės patvarkymai, kuriuose pareiškėjos mokėtos įmokos perskirstytos pagal CK 6.54 straipsnyje nustatytą tvarką ir nurodyta likusi neišieškota skolos suma, delspinigiai ir vykdymo išlaidos.

3. Pareiškėja savo teisių pažeidimą sieja su 2019 metais priimtais antstolės patvarkymais dėl minėtų įmokų perskirstymo.

Pareiškėja dėl jos 2019 metais priimtus antstolės patvarkymus apskundė Klaipėdos apylinkės teismui, kuris 2019 m. spalio 7 d. nutartimi pareiškėjos skundą dėl antstolės veiksmų atmetė, nenustatęs antstolės veiksmų neteisėtumo dėl įmokų perskirstymo. Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. sausio 14 d. nutartimi Klaipėdos apylinkės teismo 2019 m. spalio 7 d. nutartis palikta nepakeista. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. balandžio 15 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjos kasacinį skundą.

4. Pareiškėjos prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. birželio 15 d.

5. Pradėjus išankstinį tyrimą dėl pareiškėjos prašymo buvo nustatyta, kad prašymas neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 1 dalies 10 punkte, 2 dalyje nustatytų reikalavimų aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti prašymą teikiančio asmens poziciją dėl ginčijamo teisės akto atitikties Konstitucijai ir pateikti ją pagrindžiančius teisinius argumentus.

Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininko 2020 m. liepos 21 d. potvarkiu Nr. 2A-180 „Dėl prašymo trūkumų pašalinimo“ pareiškėjai buvo nustatytas terminas prašymo trūkumams pašalinti, kaip nustatyta Konstitucinio Teismo įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje (2019 m. liepos 16 d. redakcija).

Pareiškėja, siekdama pašalinti nurodytus prašymo trūkumus, minėtame Konstitucinio Teismo pirmininko potvarkyje nustatytu laiku Konstituciniam Teismui pateikė patikslintą prašymą.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

6. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.

7. Kaip minėta, pareiškėja ginčija CK 6.54 straipsnio 1–5 dalių atitiktį Konstitucijai.

CK 6.54 straipsnyje „Įmokų paskirstymas“ nustatyta:

„1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, įmokos, kreditoriaus gautos vykdant prievolę, pirmiausiai skiriamos atlyginti kreditoriaus turėtoms išlaidoms, susijusioms su reikalavimo įvykdyti prievolę pareiškimu.

2. Antrąja eile įmokos skiriamos mokėti palūkanoms pagal jų mokėjimo terminų eiliškumą.

3. Trečiąja eile įmokos skiriamos netesyboms mokėti.

4. Ketvirtąja eile įmokos skiriamos pagrindinei prievolei įvykdyti.

5. Kreditorius turi teisę atsisakyti priimti skolininko siūlomą įmoką, jeigu skolininkas nurodo kitokią įmokų paskirstymą, negu nustatyta šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse.

6. Kreditorius gali atsisakyti priimti pagrindinei prievolei įvykdyti mokamą sumą, jeigu tuo pat metu nesumokamos einamosios palūkanos, kurių mokėjimo terminas suėjęs.“

Taigi CK 6.54 straipsnyje reglamentuojama skolininko įmokų mokėjimo eiliškumo tvarka. Pažymėtina, kad pagal CK 6.54 straipsnio 1 dalį šiame straipsnyje įtvirtinta įmokų eiliškumo tvarka taikoma tik tuo atveju, jei šalys nesusitaria dėl kitokios įmokų paskirstymo tvarkos.

8. Kaip minėta, pareiškėja sudarė paskolos sutartį su fiziniu asmeniu; pareiškėjai nustatytu terminu negrąžinus paskolos sumos, fizinis asmuo (kreditorius) kreipėsi į teismą dėl paskolos sutarties nevykdymo; teismo sprendimu iš pareiškėjos priteista sumokėti kreditoriui dėl paskolos sutarties nevykdymo susidariusią skolą, delspinigius, procesines palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas; pagal teismo išduotą vykdomąjį raštą iš pareiškėjos atliekamas priverstinis teismo priteistų sumų išieškojimas.

Minėta ir tai, kad pagal CK 6.54 straipsnio 1 dalį šiame straipsnyje įtvirtinta įmokų eiliškumo tvarka taikoma tik tuo atveju, jei šalys nesusitaria dėl kitokios įmokų paskirstymo tvarkos. Vadinasi, pareiškėjos ginčijamos CK 6.54 straipsnio nuostatos neužkirto kelio nustatyti kitokią įmokų eiliškumo tvarką.

Iš pareiškėjos prašymo, patikslinto prašymo ir jo priedų nematyti, kad pareiškėja ir kreditorius būtų susitarę dėl kitokios įmokų eiliškumo tvarkos. Kadangi pareiškėja ir kreditorius nebuvo susitarę dėl kitokios įmokų eiliškumo tvarkos, įmokų paskirstymui buvo taikomos CK 6.54 straipsnio nuostatos.

Taigi, priešingai nei nurodo pareiškėja, jos tariamas konstitucinių teisių ir laisvių pažeidimas sietinas su jos ir kreditoriaus sudaryta paskolos sutartimi ir joje nurodytomis sąlygomis, o ne su ginčijamo teisinio reguliavimo taikymu antstolei perskirstant įmokas.

9. Kaip yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu iširti, ar Konstitucijai ir (ar) įstatymams neprieštarauja ne bet kokie Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti aktai, o tik tokie jose nurodyti aktai, kurių pagrindu priimtas sprendimas galėjo pažeisti šio asmens konstitucines teises ar laisves; pagal Konstituciją minėtas asmuo neturi teisės

kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu nebuvo priimta tokio sprendimo (*inter alia* 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT43-A-S31/2019, 2020 m. kovo 25 d. sprendimai Nr. KT53-A-S48/2020 ir Nr. KT55-A-S50/2020).

10. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėja neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

11. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjos prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25, 28 straipsniais, 69 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjos [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-113/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas